

The author concludes that a forensic characterization is a system of information about forensically significant features of criminally punishable acts of a certain type, which reflects the legitimate links between them and serves to build and verify investigative versions during their investigation. The system of forensic characteristics of mass riots includes the following elements: the method of committing a criminal offense; the situation of mass riots; the subject of the criminal act; traces of the offense; the identity of the victim; the identity of the offender.

Keywords: mass riots, organization, tactics, investigative (search) actions, forensic description.

УДК 343.13

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-3-281-288

Микола ПАВЛИК[©]

аспірант

(Національна академія внутрішніх справ)

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ

Розглянуто питання міжнародної співпраці під час розслідування злочинів у сфері працевлаштування громадян України за кордоном. Виконано аналіз основних міжнародних правових актів, ратифікованих Україною з питань регламентації діяльності уповноважених суб'єктів у сфері зовнішньої трудової міграції. Досліджено правові аспекти щодо взаємодії уповноважених органів під час міжнародної співпраці, звернено увагу на певні особливості з формування таких запитів та постановки в них питань.

Ключові слова: працевлаштування за кордоном, трудові мігранти, міжнародна співпраця, кримінальне провадження, уповноважені суб'єкти, Інтерпол, Європол.

Постановка проблеми. З прийняттям у листопаді 2015 року Закону України «Про зовнішню трудову міграцію» наша держава визначила не тільки правові й організаційні засади її діяльності, але й окреслила державне регулювання цих відносин та питання соціального захисту таких громадян. Саме з цього моменту Україна на законодавчому рівні започаткувала створення сприятливих умов щодо зовнішньої трудової міграції [1]. Проте збільшення міграційного трудового потоку громадян України до інших країн в пошуках більш оплачуваної роботи, що викликано зокрема й прийняттям ЄС рішення про затвердження безвізового режиму, не лише створило для громадян України нові можливості, але й породило нові ризики. Злочини у сфері зовнішньої трудової міграції, особливо коли трудовий мігрант з тих або тих причин перебуває на нелегальному становищі, вчиняються дуже часто злочинними групами, що мають ознаки транснаціональності. Без належної та ефективної взаємодії уповноважених компетентних органів держав-учасниць вкрай важко провести розслідування вказаної категорії злочинів успішно та всебічно.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми свідчить, що на процесуальні та інші аспекти міжнародної співпраці в кримінальних провадженнях неодноразово звертали увагу та досліджували окремі питання у своїх наукових працях: Ю. П. Аленін, О. В. Баулін, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова, В. М. Федченко, Ю. М. Чорноус та ін. Водночас виконаний аналіз свідчить, що питанням міжнародної співпраці уповноважених суб'єктів держав-учасниць під час розслідування злочинів, що мають певні особливості та вчиняються у сфері працевлаштування за кордоном, дотепер в наукових колах не приділялося достатньо уваги. Вказане свідчить про необхідність дослідження правових, організаційних та інших аспектів міжнародної співпраці під час розслідування злочинів у сфері працевлаштування за кордоном, що і визначає актуальність цієї статті.

Метою статті є дослідження міжнародних правових актів з питань працевлаштування за кордоном; з'ясування кола суб'єктів, які вирішують питання щодо зовнішньої трудової міграції, визначення вимог щодо формування запитів (звернень) та можливого

переліку запитань з надання такої допомоги; окреслення проблемних питань та шляхів покращення взаємодії.

Виклад основного матеріалу. Зовнішня трудова міграція безпосередньо пов'язана з аспектами міждержавної співпраці, оскільки оформлення переважної більшості дозвільних документів з питань працевлаштування громадян за кордоном відбувається через відповідні закордонні дипломатичні установи. Саме тому велике значення в питаннях успішного розслідування злочинів у сфері працевлаштування за кордоном має міжнародна співпраця уповноважених компетентних органів іноземних держав у таких справах, успішність розслідування яких залежить від ефективності взаємодії компетентних органів держав-учасниць щодо реалізації положень міжнародної співпраці під час розслідування злочинів у сфері працевлаштування за кордоном. Таке часто відбувається, коли під час провадження у справах про злочини, які вчиняються з питань зовнішньої трудової міграції, суб'єкти цього злочину перебувають на території декількох держав. А тому низку важливих аспектів з питань їх розслідування можливо з'ясувати, реалізувати тільки за сприяння уповноважених посадових осіб компетентних органів держав-учасниць у сфері працевлаштування громадян за кордоном. Вказана співпраця, як правило, ґрунтується на відповідних міжнародних актах з питань надання правової допомоги у справах, ратифікованих державами-учасницями. А за відсутності таких правових актів – здійснюється на засадах взаємності, за якою одна держава, в межах необхідності отримання правової допомоги у провадженні, звертаючись до іншої держави та направляючи відповідний запит про це, письмово гарантує запитуваній стороні, що якщо в неї в майбутньому виникне така ж потреба, розглянути її запит з надання правової допомоги.

Згідно з нормами чинного КПК України вирішувати питання щодо надання дозволу з ініціювання чи дозволу з виконання запиту про міжнародну правову допомогу на засадах взаємності може лише Уповноважений (центральний) орган України, якого законодавець поділяє на три уповноважені суб'єкти: Офіс Генерального прокурора (ГПУ), Міністерство юстиції України й Національне антикорупційне бюро України (ст. 545 КПК) [2].

Але, у разі звернення за допомогою на засадах взаємності, визначений законом суб'єкт центрального органу України складений запит про надання допомоги в кримінальному провадженні обов'язково направляє до МЗС України для подальшого передання його компетентному органу іноземної держави дипломатичним шляхом, що дозволяє саме в таких випадках розглядати вказане Міністерство як уповноважений суб'єкт з надання допомоги в провадженнях. Поняття міжнародної правової допомоги у провадженні вітчизняним законодавцем визначається як проведення компетентними органами однієї держави процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду або для виконання вироку, ухваленого судом іншої держави або міжнародною судовою установою (п. 1 ст. 542 КПК) [2].

Серед ратифікованих міжнародних договорів України у сфері правової допомоги в провадженнях у практичній діяльності правоохоронних і судових органів найчастіше використовуються: 1) Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах 1993 року; 2) Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957 р., Додатковий протокол 1975 р. та Другий додатковий протокол 1978 р. до цієї Конвенції; 3) Європейська конвенція про взаємну допомогу у справах 1959 року, а також Додатковий протокол 1978 р. та Другий Додатковий протокол 2001 р. до цієї Конвенції; 4) Європейська конвенція про передачу провадження у справах 1972 р. Але, здійснюючи провадження, завжди доцільно звертатися до сайту Верховної Ради України, Офісу ГПУ та Міністерства юстиції України з метою перевірки чинності тих чи тих Конвенцій, міжнародних договорів, угод та з'ясування їх змісту з питань надання правової допомоги.

Відповідно до Закону України від 29.06.2004 № 1906-V «Про міжнародні договори України», згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, міжнародні договори є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства. Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору (ст. 19 Закону) [3].

До основних міжнародних актів, що ратифіковані Україною та регулюють діяльність у сфері зовнішньої трудової міграції, можна віднести:

1. Європейську соціальну хартію від 03.05.1996 р., в положеннях якої з питань

права трудящих-мігрантів на захист і допомогу на території іншої держави визначається низка обов'язків такої держави, а саме: надавати інформаційну допомогу, сприяти в'їзду, переїзду, прийому таких робітників, забезпечувати відповідні медичні та санітарні послуги. Забезпечувати відповідний сприятливий режим щодо умов прийняття на роботу та працю, винагороди за неї, оподаткування, отримання зборів чи внесків, пов'язаних з роботою, членства в профспілці, користування пільгами та житлом, а також забезпечувати сприятливий режим з питань судочинства. Регламентується також і міждержавна співпраця, але тільки з питань діяльності соціальних служб таких держав (ст. 19 Хартії) [4].

2. Європейську конвенцію про правовий статус трудівників-мігрантів від 24.11.1977 р., положення якої також не регламентують необхідність міждержавної співпраці з питань протистояння злочинним проявам у сфері трудової міграції, а тільки вимагають від держави, що прийняла робітника-мігранта, інспектувати або забезпечувати належне інспектування умов його праці. (ст. 21 Конвенції) [5].

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права від 16.12.1966 р. у своїх положеннях визначив право кожного громадянина на справедливий й сприятливий умови праці щодо: зарплатні, винагороди за працю, задовільне існування, просування по роботі, умов відпочинку, дозвілля, оплачуваної відпустки тощо (ст. 7 Пакту) [6].

4. Конвенцію Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005 р., положення якої торгівлю людьми визначає порушенням прав людини, її гідності та недоторканності, з наслідками рабства. Головними цілями визначає захист прав жертв торгівлі людьми, забезпечення ефективного слідства й кримінального переслідування злочинців. А також сприяння міжнародній співпраці в боротьбі з торгівлею людьми [7].

Кримінальні правопорушення, що вчиняються щодо громадян у сфері працевлаштування за кордоном, часто мають групові ознаки злочинної діяльності, навіть транснаціонального характеру та здебільшого пов'язані з торгівлею людьми у таких її різновидах, як: втягнення у злочинну діяльність, жебрацтво; трудова, сексуальна експлуатація, вилучення органів [8]. Конвенція ООН проти транснаціональної злочинності, прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15.11.2000 р., є основним міжнародним багатостороннім правовим актом, що призиває держав-учасниць сприяти співпраці в питаннях більш ефективного попередження злочинності та боротьби з нею. Але поза увагою залишені злочини, що вчиняються ОЗГ у сфері трудової міграції, зокрема й різні прояви торгівлі людьми [9].

Слід зазначити, що у системі ООН функціонує низка установ, що спеціалізовано займаються питаннями боротьби зі злочинністю. До них потрібно віднести: 1) Центр з міжнародного попередження злочинності; 2) Міжрегіональний римський науково-дослідний інститут ООН з питань злочинності і правосуддя; Азіатський і Далекосхідний інститути ООН у Токіо з попередження злочинності і поведінки з правопорушниками; Гельсінкський інститут з попередження злочинності і боротьби з нею та Міжнародний кримінальний суд [10, с. 144].

В Україні основним нормативно-правовим актом, що регулює діяльність трудових мігрантів, є Закон України «Про зовнішню трудову міграцію» (2015) [1]. Водночас у положеннях закону немає навіть і згадки про необхідність здійснення взаємодії органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері зовнішньої трудової міграції з правоохоронними органами, з метою протидії незаконній трудовій міграції та іншим правопорушенням, що вчиняються у сфері працевлаштування за кордоном, і їх своєчасного викриття.

На сьогодні забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері зовнішньої трудової міграції Міністерство соціальної політики України, в структурі якого діє: а) Директорат розвитку соціальних послуг та захисту прав дітей; б) Управління реалізації європейських стандартів рівності, у складі якого є відділ з питань запобігання та протидії торгівлі людьми [11].

У положенні «Про Директорат соціальних послуг та інтеграції», затвердженому наказом Міністерства соціальної політики України від 14.09.2017 р. № 1460, серед основних завдань Департаменту також визначено запобігання та протидії торгівлі людьми, а на виконання покладених завдань він взаємодіє в установленому порядку з іншими директоратами та іншими структурними підрозділами апарату Міністерства, відповідними структурними підрозділами апарату інших міністерств, Секретаріату Кабінету Міністрів України, консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами й службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та ін-

шими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, центральними та місцевими органами виконавчої влади, іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, а також об'єднаннями громадян, громадськими спілками, всеукраїнськими профспілками, їх об'єднаннями, всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців, представниками іноземних держав, неурядових організацій інших держав і міжнародних неурядових організацій, а також підприємствами, установами і організаціями. А на місцях в цьому напрямі працюють відповідні департаменти облдержадміністрацій та райдержадміністрацій з питань соціальної політики та протидії торгівлі людьми і домашньому насильству [12]. Водночас обов'язок Директорату також взаємодіяти з відповідними органами Національної поліції та іншими правоохоронними органами у випадках визначених законом, питань запобігання та протидії торгівлі людьми вказаний документ не містить [13].

Серед міжнародних організацій, що уповноважені проводити боротьбу зі злочинністю, слід відмітити Європейську поліцейську організацію (Європол) та Міжнародну організацію кримінальної поліції (Інтерпол), до основних завдань останнього належить боротьба з ОЗГ, а також боротьба зі злочинами у сфері економіки й координація здійснення міжнародного розшуку. Проте вказані міжнародні поліцейські організації хоча і мають відповідне технічне оснащення та обладнання, але позбавлені права самостійно здійснювати розслідування злочинів, зокрема й тих, що вчиняються у сфері трудової міграції. Відповідно до наданих функцій Інтерпол лише виробляє спільну поліцейську стратегію, тактику боротьби з організованою злочинністю та сприяє і координує проведення одночасних міжнародних поліцейських операцій в кількох країнах світу, а також має право брати участь в їх проведенні та оголошувати у міжнародний розшук осіб, які вчинили злочини [28, с. 196–197].

Європол працює виключно у напрямі налагодження ефективної системи міжнародного обміну поліцейською інформацією та здійсненням аналізу криміногенної ситуації. Він позбавлений будь-яких виконавчих функцій, а його персонал не має права здійснювати кримінального переслідування, затримувати злочинців чи проводити слідчі дії [14, с. 240]. Втім інтереси України як члена Міжнародної організації кримінальної поліції представляють Департамент Інтерполу та Європолу Національної поліції України. Останні, в межах наданих їм повноважень, реалізують державну політику України по боротьбі зі злочинністю, яка має транснаціональні ознаки. Крім того, у своїй діяльності департаменти здійснюють координацію, організацію та забезпечення співробітництва правоохоронних та інших органів державної влади України з компетентними органами іноземних держав у сфері боротьби зі злочинністю з використанням можливостей Інтерполу та Європолу [15].

В Інструкції про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів, затвердженій спільним наказом від 09.01.1997 р. № 3/1/2/5/2/2 щодо особливостей здійснення взаємодії правоохоронних органів України з правоохоронними органами зарубіжних країн каналами Інтерполу під час виконання кримінально-процесуальних дій щодо розкриття та розслідування злочинів, наголошено, що виконання окремих процесуальних дій, як-от: допит, впізнання, арешт тощо, а також екстрадиції та отримання відомостей про рух коштів на банківських рахунках на території зарубіжних держав вирішується в порядку надання правової допомоги за відповідним клопотанням і належать до компетенції Генеральної прокуратури України [16]. Однак, як зазначають Н. В. Павлова і В. М. Федченко, відповідно до наданих законом повноважень тільки Офіс ГПУ, і тільки під час досудового розслідування (за винятком тих питань, що належать до підслідності НАБУ), може звернутися із запитом про міжнародну правову допомогу в кримінальному провадженні [17, с. 93].

З огляду на особливості кримінальних правопорушень, що вчиняються з питань зовнішньої трудової міграції у сфері працевлаштування за кордоном, в запиті про правову допомогу з розслідування вказаної категорії злочинів доцільно зазначити: 1) назву компетентного органу іноземної держави та установи, до якої направляється клопотання; 2) кваліфікацію злочинного діяння з даними про розмір заподіяних збитків; 3) інформацію, з якого часу особа перебувала чи перебуває у нелегальному становищі; 4) усі встановлені дані щодо підозрюваних, а також причетних осіб; 5) якщо є, також дані про їх родинні й інші зв'язки та рід заняття на території іншої держави з метою їх ідентифікації та подальшої перевірки; 6) імена та прізвища свідків, потерпілих, місце та

дата народження, їх громадянство, адреси, ймовірне місце перебування, проживання та вид заняття; 7) всю інформацію про можливих роботодавців, їх адреси, місце перебування та нинішні обліки щодо трудових мігрантів; 8) назви трудових агенцій, представництв, що займаються працевлаштуванням, їх місцезнаходження, адреси; 9) необхідність вилучення відповідних контрактів, договорів, дозволів на працю з вказівкою їх основних положень та реквізитів; 10) необхідність додаткового встановлення фактів зловживання та трудової експлуатації особи з боку роботодавців, агентів міграційних служб, корумпованих чиновників; 11) нинішню необхідність отримання інформації про дійсні умови праці, проживання чи трудової експлуатації мігранта; 12) зміст самого доручення, що саме необхідно зробити чи виконати, й інші відомості.

Ініціюючи доручення з надання міжнародної правової допомоги та формулюючи про це відповідний запит, треба враховувати не лише положення чинного КПК України, але й керуватися відповідними міжнародними актами (конвенціями, угодами, договорами) з питань надання правової допомоги у справі. А також звертати увагу та враховувати й відповідні застереження щодо виконання конкретних положень такої Конвенції чи Угоди [18, с. 105]. До того ж, потрібно враховувати й положення ч. 2 ст. 553 КПК, за яким відомості, що містяться в матеріалах, отриманих внаслідок виконання запиту про міжнародну правову допомогу, не можуть визнаватися судом допустимими, якщо запит компетентного органу України був переданий запитуваній стороні з порушенням передбаченого порядку, встановленого КПК або міжнародним договором України. Тому, направляючи доручення з питань надання міжнародної правової допомоги у провадженні з розслідування злочинів у сфері зовнішньої трудової міграції з проханням щодо здійснення компетентним органом такої держави тих процесуальних дій, для проведення яких за законодавством України необхідно отримання згоди прокурора, дозвіл слідчого судді, треба обов'язково разом із дорученням надавати й відповідні погоджені прокурором процесуальні документи та ухвали судді про дозвіл на проведення таких слідчих або інших процесуальних дій. Крім того, необхідно надавати й витяги з КК України тих статей, за якими здійснюється розслідування, а також витяги з КПК України тих статей, які роз'яснюють не лише права та обов'язки відповідного учасника кримінального процесу, а й процесуальний порядок, який потрібно дотримуватися під час проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. До того ж, як запит у вигляді доручення чи клопотання про надання міжнародної правової допомоги, так і долучені до нього документи повинні засвідчуватися підписом уповноваженої особи та печаткою відповідного органу. Супроводжуватись засвідченим у встановленому порядку перекладом мовою, визначеною відповідним міжнародним договором України, а якщо такого договору немає – офіційною мовою запитуваної сторони або іншою, прийнятною для цієї сторони, мовою (ч. 2, 3 ст. 548 КПК).

Як вже зазначалося раніше, до органів, які уповноважені вирішувати питання з міжнародної правової допомоги у справі, належать Офіс ГПУ, Міністерство юстиції України та НАБУ (ст. 545 КПК). До того ж, Офіс ГПУ має право звертатися до іншої держави за правовою допомогою та розглядати відповідні запити компетентних органів іноземних держав тільки під час розслідування. Так само має право діяти і Міністерство Юстиції України, але в межах судового провадження звертатися із запитами про міжнародну правову допомогу до судів та розглядати відповідні запити судів іноземних держав. Водночас якщо у матеріалах, що до них в межах міжнародної правової допомоги надійшли, містяться дані про фінансові й корупційні злочини, то в межах трьох діб вони зобов'язані відповідною довідкою про зміст таких матеріалів повідомити НАБУ письмово.

Необхідно зазначити, що відповідно до міжнародних договорів і положень КПК України міжнародна правова допомога здійснюється шляхом направлення запиту про проведення допиту особи як свідка, потерпілого, експерта, підозрюваного або обвинуваченого (ч. 3 ст. 552 КПК України), про проведення обшуку, огляду місця події, вилучення, арешту чи конфіскації майна або інших процесуальних дій (ч. 4 ст. 552 КПК України), що є однією з найбільш поширених дій у межах міжнародної правової допомоги в кримінальному провадженні.

Висновки. Зважаючи на вище зазначені організаційні та правові питання з міжнародної співпраці у справах у сфері працевлаштування за кордоном, треба зазначити, що на сьогодні в Україні відсутні теоретичні й науково обґрунтовані й практично апробовані методичні розробки з методики розслідування злочинів, учинених з питань працевлаштування за кордоном.

Покращити результативність розслідування злочинів, що вчиняються у сфері працев-

лаштування за кордоном, більш успішно протистояти вказаним явищам та захистити громадян України від злочинних посягань з питань зовнішньої трудової міграції у сфері працевлаштування за кордоном можна за умови чіткої, налагодженої взаємодії у кримінальних провадженнях уповноважених компетентних органів держав-учасниць з надання такої міжнародної допомоги та уповноважених на те суб'єктів щодо ефективного здійснення у справах міжнародної співпраці з урахуванням особливостей вказаних злочинів. А також із дотриманням вимог не тільки положень чинного КПК України, але й положень відповідних міжнародних правових актів з надання такої допомоги або на засадах взаємності.

Список використаних джерел

1. Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-VIII#Text> (дата звернення: 09.09.2020).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 09.09.2020).
3. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення: 16.11.2019).
4. Європейська соціальна хартія від 03.05.1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 16.11.2019).
5. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_307#Text (дата звернення: 06.09.2020).
6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 16.11.2018).
7. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2530-17> (дата звернення: 16.12.2019).
8. Крищенко А. МВС: у 2017 році від торгівлі людьми в Україні постраждали 184 жінки, 161 чоловік і 22 дитини. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/localnews/mvs-u-2017-rotsi-vid-torgivli-ljudmi-v-ukrajini-postrazhdali-161-cholovik-184-zhinki-i-22-ditini-236146.html> (дата звернення: 06.09.2020).
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15.11.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text.
10. Черноус Ю. М. Завдання міжнародних організацій у боротьбі зі злочинністю. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2011. № 25. URL: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/boz_2011_25-26_17.pdf.
11. Міністерство соціальної політики України: структура міністерства. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/struktura-centralnogo-aparatu-ministerstva.html>.
12. Заклади допомоги особам постраждалим від торгівлі людьми. URL: http://tsm.if.gov.ua/content/content&content_id=16480 (дата звернення: 09.09.2020).
13. Про затвердження Положень Міністерства соціальної політики України : наказ від 14.09.2017 р. № 1460. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/2908.html?PrintVersion>.
14. Оніщик Ю. В. Міжнародне співробітництво у боротьбі з фінансовими правопорушеннями : навч. посіб. Київ : Алерта, 2016. 422 с.
15. Єдиний портал органів системи МВС України. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/9190_Pracivniki_Departamentu_Interpolu_ta_vropolu_Nacpolicii_Ukraini_ozshukuyut_svidkiv_podii_v_Londoni.htm.
16. Про затвердження Інструкції про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів : наказ Міністерства внутрішніх справ, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Державного Комітету у справах державного кордону України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України від 09.01.1997 р. № 3/1/2/5/2/2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97> (дата звернення: 09.09.2020).
17. Федченко В. М., Павлова Н. В. Генеральная прокуратура Украины как субъект международного сотрудничества: особенности полномочий в сфере уголовного судопроизводства. *LegeasiViata: международный научно-практический правовой журнал*. 2016. № 7 С. 86–93.
18. Березняк В. С., Павлова Н. В., Паустовська Н. К., Федченко В. М., Філяніна Л. А. Міжнародне співробітництво у сфері кримінального провадження за законодавством України та Республіки Молдова : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 310 с.

Надійшла до редакції 10.09.2020

References

1. Pro zovnishniu trudovu mihratsiiu [On external labor migration] : Zakon Ukrainy vid 05.11.2015 r. № 761-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-VIII#Text> (data zvernennia: 09.09.2020). [in Ukr.].
2. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012 r. № 4651-VI [Criminal Procedure Code of Ukraine of April 13, 2012 № 4651-VI]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (data zvernennia: 09.09.2020). [in Ukr.].
3. Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy [About international agreements of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 29.06.2004 r. № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (data zvernennia: 16.11.2019). [in Ukr.].

4. Yevropeiska sotsialna khartiia vid 03.05.1996 r. [European Social Charter of 03.05.1996]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (data zvernennia: 16.11.2019). [in Ukr.].
5. Yevropeiska konventsiiia pro pravovyi status trudiashchyykh-mihrantiv [European Convention on the Legal Status of Migrant Workers]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_307#Text (data zvernennia: 06.09.2020). [in Ukr.].
6. Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava vid 16.12.1966 r. [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights of December 16, 1966]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (data zvernennia: 16.11.2018). [in Ukr.].
7. Konventsiiia Rady Yevropy pro zakhody shchodo protydii torhivli liudmy vid 16.05.2005 r. [Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings of 16 May 2005]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2530-17> (data zvernennia: 16.12.2019). [in Ukr.].
8. Kryshchenko A. MVS: u 2017 rotsi vid torhivli liudmy v Ukraini postrazhdaly 184 zhinky, 161 cholovik i 22 dytyny [Ministry of Internal Affairs: in 2017, 184 women, 161 men and 22 children were trafficked in Ukraine]. URL: <https://gordonua.com/ukr/news/localnews/mvs-u-2017-rotsi-vid-torgivli-liudmi-v-ukrajini-postrazhdali-161-cholovik-184-zhinki-i-22-ditini-236146.html> (data zvernennia: 06.09.2020). [in Ukr.].
9. Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti [United Nations Convention against Transnational Organized Crime] ; pryiniata rezoliutsiieiu 55/25 Heneralnoi Asamblei vid 15.11.2000 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text. [in Ukr.].
10. Chornous Yu. M. Zavdannia mizhnarodnykh orhanizatsii u borotbi zi zlochynnistiu [Tasks of international organizations in the fight against crime]. Borotba z orhanizovanoi zlochynnistiu i koruptsiieiu (teoriia i praktyka). 2011. № 25. URL: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/boz_2011_25-26_17.pdf. [in Ukr.].
11. Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy: struktura ministerstva [Ministry of Social Policy of Ukraine: structure of the ministry]. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/struktura-centralnogo-aparatu-ministerstva.html>. [in Ukr.].
12. Zaklady dopomohy osobam postrazhdalym vid torhivli liudmy [Institutions to assist victims of human trafficking]. URL: http://tsm.if.gov.ua/content/content&content_id=16480 (data zvernennia: 09.09.2020). [in Ukr.].
13. Pro zatverdzhennia Polozhen Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy [On approval of the Regulations of the Ministry of Social Policy of Ukraine] : nakaz vid 14.09.2017 r. № 1460. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/2908.html?PrintVersion>. [in Ukr.].
14. Onishchuk Yu. V. Mizhnarodne spivrobitnytstvo u borotbi z finansovymy pravoporushenniamy [International cooperation in the fight against financial offenses] : navch. posib. Kyiv : Alerta, 2016. 422 s. [in Ukr.].
15. Yedynyi portal orhaniv systemy MVS Ukrainy [The only portal of the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/9190_Pracivniki_Departamentu_Interpolu_ta_vropolu_Nacpolicii_Ukraini_ozshukuyut_svidkiv_podii_v_Londoni.htm. [in Ukr.].
16. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vykorystannia pravookhoronnymy orhanamy mozhyvostei NTsB Interpolu v Ukraini u poperedzhenni, rozkrytti ta rozsliduvanni zlochyniv : nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav, Heneralnoi prokuratury Ukrainy, Sluzhby bezpeky Ukrainy, Derzhavnoho Komitetu u spravakh derzhavnoho kordonu Ukrainy, Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy, Derzhavnoi podatkovoi administratsii Ukrainy vid 09.01.1997 r. № 3/1/2/5/2/2 [On approval of the Instruction on the procedure for law enforcement agencies to use the capabilities of the Interpol NCB in Ukraine in preventing, detecting and investigating crimes: order of the Ministry of Internal Affairs, the Prosecutor General's Office, the Security Service of Ukraine, the State Committee for State Border Affairs, the State Customs Service of Ukraine, the State Tax Administration Of Ukraine dated January 9, 1997 № 3/1/2/5/2/2]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97> (data zvernennia: 09.09.2020). [in Ukr.].
17. Fedchenko V. M., Pavlova N. V. Generalnaya prokuratura Ukrainy kak subekt mezhdunarodnogo sotrudnichestva: osobennosti polnomochij v sfere ugolovnoho sudoproizvodstva [The General Prosecutor's Office of Ukraine as a Subject of International Cooperation: Features of Powers in the Sphere of Criminal Justice]. Legea si Viata: mezhdunarodnyj nauchno-prakticheskij pravovoj zhurnal. 2016. № 7 S. 86–93. [in Rus.].
18. Berezniak V. S., Pavlova N. V., Paustovska N. K., Fedchenko V. M., Filianina L. A. Mizhnarodne spivrobitnytstvo u sferi kryminalnoho provadzhennia za zakonodavstvom Ukrainy ta Respubliki Moldova [International cooperation in the field of criminal proceedings under the laws of Ukraine and the Republic of Moldova] : navch. posib. Kyiv : Alerta, 2019. 310 s. [in Ukr.].

SUMMARY

Mykola P. Pavlyk. International cooperation in the investigation of crimes in the field of employment abroad. The article considers the issues of international cooperation in the investigation of crimes in the field of employment of Ukrainian citizens abroad. An analysis of the main international legal acts ratified by Ukraine on the regulation of the activities of authorized entities in the field of external labor migration. It is emphasized that external labor migration is directly related to aspects of interstate cooperation, as the vast majority of permits for employment of citizens abroad are issued through the relevant foreign diplomatic missions.

The legal aspects of the interaction of authorized bodies in the course of international cooperation are studied, attention is paid to certain features of the formation of such requests and the formulation of questions in them. And crimes committed in the employment of Ukrainian citizens abroad often have group characteristics of criminal activity, even transnational in nature and are mostly related to human

trafficking and their successful investigation is impossible without proper cooperation and international cooperation of relevant law enforcement agencies.

The author has concluded that today in Ukraine there are no theoretical and scientifically substantiated and practically tested methodological developments on the methodology of investigation of crimes committed on employment abroad.

It is possible to improve the effectiveness of the investigation of crimes committed in the field of employment abroad, to more successfully counter these phenomena and to protect the citizens of Ukraine from criminal encroachments on external labor migration in the field of employment abroad, provided participants in the provision of such international assistance and authorized entities for the effective implementation of international cooperation, taking into account the specifics of these crimes.

Keywords: *employment abroad, labor migrants, international cooperation, criminal proceedings, authorized entities, Interpol, Europol.*

УДК 351.811

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-3-288-294

Олена ПРОЦЕНКО[©]
науковий співробітник
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРОФІЛАКТИКА ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД ЗАСОБАМИ АВТОМАТИЧНОЇ ФОТО- ВІДЕОФІКСАЦІЇ ПОРУШЕНЬ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Виявлено, що основною причиною травмувань та загибелі людей у дорожньо-транспортних пригодах є перевищення безпечної швидкості руху.

Проаналізовано проблеми й наслідки перевищення швидкісного режиму водіями, власниками (співвласниками) транспортного засобу у сфері забезпечення дорожнього руху. Висвітлено переваги та недоліки впровадження роботи автоматичної фіксації порушень правил дорожнього руху в Україні. Розглянуто принцип роботи автоматичної фіксації, розгляд адміністративної справи та винесення постанови. Виокремлено питання стосовно сплати штрафу власниками (співвласниками) та особами, які ввезли транспортний засіб на територію України.

Наведено статистику порушень швидкості руху з моменту впровадження автоматичної фіксації на дорогах України. Встановлено зв'язок між перевищенням водіями швидкості та кількістю дорожньо-транспортних пригод з тяжкими наслідками. Розглянуто інші превентивні заходи щодо зменшення порушень швидкісного режиму.

Проаналізовано досвід інших країн з приводу притягнення власника транспортного засобу за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху до адміністративної відповідальності.

Ключові слова: *порушення правил дорожнього руху, перевищення швидкості, автоматична фіксація адміністративних правопорушень, забезпечення безпеки дорожнього руху, дорожньо-транспортна пригода, постанова.*

Постановка проблеми. Однією з найактуальніших проблем серед порушень правил дорожнього руху є перевищення водіями встановленої швидкості.

За даними ВООЗ, у світі кожного року в автомобільних аваріях гине приблизно 1,3 млн осіб. Найгірший стан з безпекою на дорозі в Домініканській Республіці – 41,7 загиблих, а найкращий в Ісландії – 2,8 на 100 тис. осіб.

Україна має середній показник, а серед європейських країн – один з найвищих: 13,5 на 100 тис. осіб. Серед основних причин травмувань та загибелі людей у ДТП можна виділити: перевищення безпечної швидкості руху (26,3 %), порушення правил маневрування (19,5 %) та керування транспортним засобом у нетверезому стані (8,3 %). Найстрашнішим наслідком несумлінного ставлення водіїв до забезпечення безпеки руху є сумна статистика, яка повідомляє, що щодобово в дорожньо-транспортних пригодах гине в середньому 9 осіб та 90 зазнають тілесних ушкоджень. Серед потерпілих немалий відсоток дітей. Згідно з п. 1.9. Правил дорожнього руху водій несе відповідальність за

© Проценко О. В., 2020
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4758-3349>
belka-pr@ukr.net